

DOMSTOLENS DOM
av den 14 februari 1990*

Mål C-301/87

Frankrike, företrädd av Régis de Gouttes, biträdande direktör, utrikesministeriets rättsavdelning, Edwige Belliard, sous-directeur, samma rättsavdelning, i egenskap av ombud och av Catherine Colonna, i egenskap av biträdande ombud, med delgivningsadress i Luxemburg på Frankrikes ambassad, 9, boulevard du Prince-Henri,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Jacques H. J. Bourgeois och Antonio Abate, juridiska chefsrådgivare och av juridiske rådgivaren Thomas F. Cusak i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Georgios Kremliis, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

svarande,

och

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, företrädd av S. J. Hay, i egenskap av ombud och Richard Plender, QC, med delgivningsadress i Luxemburg på Förenade konungarikets ambassad, 14, boulevard Roosevelt,

intervenient.

Talan avser ogiltigförklaring av kommissionens beslut 87/585/EEG av den 15 juli 1987 om stöd som den franska regeringen har lämnat till Boussac Saint Frères som tillverkar textilvaror, kläder och pappersprodukter (EGT L 352, s. 42, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O. Due, avdelningsordförandena C. N. Kakouris och F. A. Schockweiler samt domarna T. Koopmans, G. F. Mancini, F. Grévisse, M. Díez de Velasco,

generaladvokat: F. G. Jacobs,
justitiesekreterare: J.-G. Giraud,

som beaktat förhandlingsrapporten, och vad som förekommit vid den muntliga förhandlingen den 8 juni 1989,

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 4 oktober 1989,

meddelar följande

dom

- 1 Genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 4 oktober 1987 har Frankrike, i enlighet med artikel 173 första stycket i EEG-fördraget väckt talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 87/585/EEG av den 15 juli 1987 om det stöd som den franska regeringen har lämnat till Boussac Saint som tillverkar textilvaror, kläder och pappersprodukter (EGT L 352, s. 42).
- 2 Det framgår av handlingarna att de franska myndigheterna under tiden juni 1982 - augusti 1984 lämnade ekonomiska bidrag till en fransk tillverkare av textilier, kläder och pappersprodukter, nämligen Compagnie Boussac Saint Frères (nedan kallad "CBSF"). Detta ekonomiska stöd utformades som ett kapitaltillskott beviljat av Institut de développement industriel (nedan kallad "IDI"). IDI övertogs av Société de participation et de restructuration industrielle (nedan kallad "Sopari") som själv tillförde nytt kapital till Compagnie Boussac Saint Frères i form av lån till nedsatt ränta och nedsättning av de sociala avgifterna enligt stödprogrammet för textil- och beklädnadsindustrin.
- 3 Efter upprepad begäran från kommissionen underrättades denna av den franska regeringen i telex av den 22 mars 1984 och i brev av den 23 augusti

1984 om det ekonomiska stöd som hade lämnats till CBSF. Efter en första granskning fastställde kommissionen att det utbetalade stödet inte hade anmälts dit i förväg varför den ansåg stödet vara rättsstridigt. Kommissionen ansåg dessutom att stödet inte var förenligt med den gemensamma marknaden på sätt det kommit till uttryck i artikel 92.1 i EEG-fördraget och inte uppfyllde de villkor som krävs för att omfattas av undantagen i punkt 3 i samma artikel.

- 4 Kommissionen inledde genom brev av den 3 december 1984 det förfarande som anges i artikel 93.2 första stycket i EEG-fördraget och gav den franska regeringen tillfälle att yttra sig.
- 5 Den franska regeringen yttrade sig i brev av den 4 februari, 4 juni och 11 oktober 1985, av den 5 februari, 19 juni och 21 juli 1986 samt av den 27 mars och 21 maj 1987. Vidare yttrade man sig vid de tre mötena med företrädarna för kommissionen den 18 oktober 1985 och den 14 maj och 4 juli 1986.
- 6 Den 15 juli 1987 antog kommissionen beslut 87/585 som är föremål för denna talan. I detta beslut fastställdes att de ekonomiska bidrag som har lämnats är ett stöd som enligt artikel 92.1 i fördraget inte är förenligt med den gemensamma marknaden, att stödet är rättsstridigt eftersom det har beviljats i strid med bestämmelserna i artikel 93.3 i fördraget och att det inte kan anses förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.3 i fördraget. Enligt artikel 2 i beslutet skall en del av stödet återkrävas och den franska regeringen är skyldig att underrätta kommissionen om de åtgärder som har vidtagits i detta hänseende. Kommissionen anför dessutom i övervägandena till beslutet att fyra andra medlemsstater, sex företagssammanslutningar och ett enskilt företag har yttrat sig inom ramen för det förfarande som ledde till nämnda beslut.
- 7 För en utförligare redogörelse för omständigheterna i tvisten, parternas grunder och argument samt rättegången hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.
- 8 De grunder som framförts av den franska regeringen till stöd för dess talan avser en kränkning av handläggningsreglerna i artikel 93 i fördraget, en otillräcklig motivering av det angripna beslutet, en felaktig tillämpning av artikel 92 i fördraget och en kränkning av proportionalitetsprincipen.

A — Verkan av utebliven underrättelse

- 9 Det finns anledning att först ta upp en problemställning som har framförts av kommissionen. Den anser att eftersom domstolen har erkänt den direkta effekten av de klara, bindande och till den allmänna rättsordningen hörande bestämmelserna i artikel 93.3 sista meningen i fördraget, skulle ett åsidosättande av dessa bestämmelser i sig göra stödet rättsstridigt. En sådan rättsstridighet skulle göra all granskning av saken överflödigt och ge kommissionen befogenhet att beordra återkrav av stödet. Kommissionen anser därför att de anmärkningar som framförts av den franska regeringen mot den delen av det angripna beslutet där kommissionen fastställer att stödet i fråga inte är förenligt med artikel 92 i fördraget inte skall beaktas av domstolen.
- 10 Den franska regeringen gör gällande att ett eventuellt brott mot handläggningsreglerna i artikel 93.3 i fördraget inte är tillräckligt för att de ekonomiska åtgärderna skall vara rättsstridiga och att enbart detta skall motivera att stödet återkrävs. Under alla omständigheter borde kommissionen i sak granskat de kritiserade åtgärderna.
- 11 Man måste konstatera att båda ovannämnda teser är av sådant slag att de kan ge upphov till betydande tillämpningssvårigheter. Å ena sidan skulle kommissionens tes leda till att det vore möjligt att förbjuda stöd som är förenligt med den gemensamma marknaden på grund av formella oegentligheter. Å andra sidan kan den franska regeringens tes inte godtas, enligt vilken kommissionen vid en granskning av stödåtgärder som har vidtagits eller ändrats av en medlemsstat i strid med förfarandet i artikel 93.3 i fördraget endast skulle ha de rättigheter och skyldigheter som den har när det handlar om stöd som den enligt bestämmelserna underrättats om i förväg. En sådan tolkning skulle leda till att den berörda medlemsstaten uppmuntrades att bortse från punkt 3 i denna artikel som då skulle berövas sin effektivitet.
- 12 Med hänsyn till denna argumentering finns det anledning att granska problemet på grundval av en analys av kommissionens respektive medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter när man vidtar eller ändrar stödåtgärder.
- 13 Man kan till en början konstatera att det i artiklarna 92, 93 och 94, vilka ingår i avsnitt 3 i fördraget under rubriken "Statligt stöd", föreskrivs mekanismer som möjliggör att kommissionen på grundval av de uppgifter som den har kan avgöra om de kritiserade ekonomiska åtgärderna är stöd i den mening som avses i dessa artiklar.

- 14 Det kan vidare fastställas att rådet hittills inte – enligt artikel 94 – har antagit tillämpningsbestämmelser för artiklarna 92 och 93 i fördraget.
- 15 Dessutom måste det erinras om domstolens rättspraxis. I dom av den 22 mars 1977, Steinike och Weinig (78/76, Rec. 1977. s. 595) konstaterades det att förbudet i artikel 92.1 i fördraget varken är absolut eller ovillkorligt, eftersom kommissionen enligt punkt 3 i samma bestämmelse ges ett stort utrymme för skönsmässig bedömning i syfte att kunna medge undantag från det allmänna förbudet i nämnda punkt 1. Att i dessa fall bedöma om ett statligt stöd är förenligt eller oförenligt med den gemensamma marknaden leder till problem som innebär att man måste ta hänsyn till och göra en bedömning av komplicerade ekonomiska omständigheter och förhållanden som snabbt kan ändras.
- 16 Av det skälet föreskrivs i artikel 93 i fördraget ett särskilt förfarande med fortlöpande granskning och kontroll av stöd från kommissionens sida. I fråga om nya stödåtgärder som medlemsstaterna ämnar vidta föreskrivs ett inledande förfarande, som – om det inte iakttas – medför att stödåtgärder inte skall anses vidtagna i vederbörlig ordning. Fördragets syfte med att kommissionen enligt artikel 93 fortlöpande skall granska och kontrollera stöd är att konstaterandet av om ett stöd eventuellt är oförenligt med den gemensamma marknaden skall, med förbehåll för domstolens prövningsrätt, vara resultatet av ett ändamålsenligt förfarande för vilket kommissionen ansvarar.
- 17 Enligt sin rättspraxis (se dom av den 9 oktober 1984, Heineken, 91/83 och 127/83, Rec. 1984, s. 3435) har domstolen fastslagit att syftet med artikel 93.3 första meningen i fördraget är att ge kommissionen tillfälle att i god tid och i det allmänna gemenskapsintresset utöva kontroll av varje plan för att vidta eller ändra stödåtgärder. Artikel 93.3 sista meningen i fördraget utgör ett skydd för den kontrollmekanism som införs genom den bestämmelsen, vilken i sin tur är av avgörande betydelse för att säkerställa att den gemensamma marknaden fungerar tillfredsställande. Förbud mot att genomföra åtgärden som anges i denna artikel skall säkerställa att verkningarna av ett stödprogram inte slår igenom förrän kommissionen fått en rimlig tidsfrist för att i detalj granska programmet och i förekommande fall inleda det förfarande som avses i punkt 2 i denna artikel.
- 18 För att det system som granskats ovan skall ha någon verkan fordras att åtgärder skall kunna vidtas i syfte att motverka varje kränkning av bestämmelserna i artikel 93.3 i fördraget och att dessa åtgärder skall kunna bli föremål för en talan i syfte att skydda medlemsstaternas legitima intressen.

När det gäller detta system måste man vara medveten om att det fordras säkerhetsåtgärder för att vissa medlemsstaters förfarande i fråga om statligt stöd inte skall leda till att bestämmelserna i artiklarna 92 och 93 i fördraget blir verkningslösa.

- 19 Om kommissionen följaktligen fastställer att stödåtgärder har vidtagits eller ändrats utan att den har underrättats om detta äger den rätt, efter att ha givit den berörda medlemsstaten tillfälle att yttra sig i detta hänseende, att genom ett preliminärt beslut förelägga staten att – i väntan på resultatet av granskningen av stödet – omedelbart inställa utbetalningen av detta. Vidare skall staten inom den tidsfrist som kommissionen fastställer, till denna överlämna alla handlingar, upplysningar och data som behövs för att granska om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden.
- 20 Kommissionen äger samma rätt att utfärda förelägganden i de fall då den har underrättats om stödet men då den berörda medlemsstaten genomfört stödåtgärden utan att invänta utgången av det förfarande som anges i artikel 93.2 och 93.3 i fördraget i strid mot förbudet i punkt 3 i denna artikel.
- 21 Om medlemsstaten helt och hållet rättar sig efter kommissionens föreläggande skall denna granska om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden enligt det förfarande som anges i artikel 93.2 och 93.3 i fördraget.
- 22 Om medlemsstaten trots föreläggandet från kommission underlåter att överlämna de upplysningar som begärts äger kommissionen rätt att avbryta förfarandet och fatta beslut om stödet är förenligt eller oförenligt med den gemensamma marknaden på grundval av de uppgifter som den har. I detta beslut kan eventuellt det stöd som redan har utbetalats återkrävas.
- 23 Om medlemsstaten underlåter att inställa utbetalningen av stödet har kommissionen rätt att omedelbart hänskjuta ärendet till domstolen för att få denna kränkning av fördraget fastställd samtidigt som den skall fortsätta sin granskning i sak. Ett sådant hänskjutande är berättigat med hänsyn till ärendets brådskande karaktär, eftersom ett föreläggande har utfärdats efter det att den berörda medlemsstaten getts tillfälle att yttra sig, dvs. efter ett kontradiktiskt förfarandesåsom är fallet med den talemöjlighet som anges i artikel 93.2 andra stycket. Denna form av talan är endast en variant av en talan om fördragsbrott som speciellt har anpassats till de särskilda problem som statligt stöd orsakar för konkurrensen inom den gemensamma marknaden.

24 I det här fallet är det ostridigt att kommissionen, även om detta skett i andra hand, har granskat om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden. Denna granskning kan följaktligen prövas i denna tvist.

B — Åsidosättande av förfaranderegler

25 Inom ramen för denna grund gör den franska regeringen först gällande att kommissionen har åsidosatt rättssäkerhetsprincipen genom att den inte agerade i rimlig tid med beaktande av de detaljerade upplysningar som de franska myndigheterna i god tid underrättat kommissionen om. Regeringen anser dessutom att rätten till försvar har kränkts i det här fallet eftersom kommissionen inte har meddelat den de anmärkningar från tredje part som har mottagits enligt artikel 93.2 i fördraget.

26 När det gäller den första anmärkningen skall det först konstateras att enligt handlingarna överlämnade de franska myndigheterna – efter upprepade krav från kommissionen – de första upplysningarna efter det att huvuddelen av stödet i fråga redan hade betalats ut. Det är därmed ostridigt att kommissionen inte har underrättats i god tid i den mening som anges i artikel 93.3 i fördraget för att kunna yttra sig angående stödprogrammet för CBSF. För övrigt var den information som överlämnades till kommissionen av den franska regeringen i mars 1984 mycket knapphändig. Det var således först den 23 augusti 1984 som den kortfattat bekräftade att IDI och därefter Sopari gett kapitaltillskott till CBSF.

27 Mot bakgrund av dessa omständigheter var det alltså rimligt att kommissionen tog tre månader på sig från och med den 23 augusti 1984 för överläggning och efterforskning innan föreläggandet sändes ut den 3 december 1984. Dessutom måste man konstatera att en del av de upplysningar som överlämnades till kommissionen av den franska regeringen har korrigerats och kompletterats upprepade gånger. Det var först med breven av den 27 mars och den 21 maj 1987 som den franska regeringen gav kommissionen de nödvändiga förklaringarna och översände de slutgiltiga upplysningarna på vars grundval kommissionen kunde fatta beslutet av den 15 juli 1987.

28 Även om det stämmer att det gick lång tid dels mellan det första brevet från den franska regeringen av den 22 mars 1984 och föreläggandet av den 3 december 1984, dels mellan detta föreläggande och beslutet av den 15 juli 1987 måste man emellertid konstatera att kommissionen inte hade tillgång till

alla uppgifter som var nödvändiga för att granska om stödet var förenligt med den gemensamma marknaden förrän den 21 maj 1987. Under sådana omständigheter kan konstateras att kommissionen inte har åsidosatt rätts-säkerhetsprincipen genom sitt utträdande.

- 29 När det gäller den andra anmärkningen om kränkningen av rätten till försvar måste här betonas att enligt domstolens fasta rättspraxis (se domarna av den 10 juli 1986, Kungariket Belgien/kommissionen, 234/84, Rec. 1986, s. 2263 och 40/85, Rec. 1986, s. 2321 samt av den 11 november 1987, Frankrike/kommissionen, 259/85, Rec. 1987, s. 4393) är iakttagandet av rätten till försvar en grundläggande gemenskapsrättslig princip som skall säkerställas i varje förfarande som inleds mot en person och som kan leda till en rättsakt som går denna person emot, även när det inte föreligger regler för det ifrågavarande förfarandet.
- 30 I ovannämnda domar har domstolen fastslagit att enligt denna princip krävs att medlemsstaten i fråga ges tillfälle att i god tid yttra sig beträffande de anmärkningar som har framförts av tredje part enligt artikel 93.2 i fördraget och på vilka kommissionen ämnar grunda sitt beslut. Domstolen har förklarat att om medlemsstaten inte har getts tillfälle att yttra sig angående sådana anmärkningar kan kommissionen inte lägga dem till grund för sitt beslut rörande denna medlemsstat.
- 31 För att en sådan kränkning av rätten till försvar skall leda till en ogiltig-förklaring krävs emellertid att förfarandet hade givit ett annat resultat om denna oegentlighet inte hade förelegat. I detta hänseende konstateras att de yttranden som har överlämnats till domstolen på dennas begäran inte innehåller några ytterligare upplysningar än de som kommissionen redan hade och som den franska regeringen kände till. Under sådana förhållanden har den omständigheten att den franska regeringen inte har haft någon möjlighet att yttra sig över ovannämnda yttranden inte varit av sådant slag att det kunnat påverka resultatet av det administrativa förfarandet. Inte heller denna anmärkning kan således godtas.

C — Motiveringen av beslutet

- 32 Den franska regeringen gör gällande att motiveringen av det angripna beslutet är otillräcklig dels genom att den inte innehåller någon bedömning av det redan utbetalade stödets verkliga effekt på konkurrensen och hur detta

påverkar handeln mellan medlemsstaterna, dels genom att den förefaller motsägelsefull med hänsyn till nedläggningen av produktionsenheterna. Den franska regeringen framför ytterligare kritik av motiveringen av beslutet genom att göra gällande att den grundar sig på en oprecis bedömning av den marknadsandel som CBSF innehar och handelsströmmarna mellan medlemsstaterna. Denna senare anmärkning handlar också huvudsakligen om huruvida de ekonomiska bidragen är förenliga med den gemensamma marknaden och kommer följaktligen att prövas samtidigt som den återopade grunden om kränkning av artikel 92.

33 Den första anmärkningen kan inte godtas. Om kommissionen nämligen i sitt beslut vore tvungen att påvisa den verkliga effekten av det stöd som redan lämnats skulle detta leda till att de medlemsstater gynnas som betalar ut stöd i strid mot anmälningsplikten i artikel 93.3 i fördraget, på bekostnad av dem som i förväg anmäler sina stödåtgärder till kommissionen. Det var följaktligen inte nödvändigt att motiveringen av det angripna beslutet innehöll en aktuell bedömning av de verkningar som de vidtagna stödåtgärderna haft och vilka inte i förväg anmälts till kommissionen.

34 När det gäller den andra anmärkningen gör den franska regeringen framför allt gällande att det angripna beslutet är motsägelsefullt då kapacitetsminskningar beaktats som beror på nedläggning av produktionsenheter vilka kort tid dessförinnan hade överförts till andra producenter och att ingen hänsyn tas till om kapaciteten har minskats inom CBSF.

35 I detta hänseende finns det anledning att konstatera att beslutet i sina överväganden innehåller en djupgående analys av kapacitetsminskningen. Således påpekar kommissionen inledningsvis att CBSF:s produktion inom textil- och beklädnadssektorn har varit mycket heterogen och varierad och att den ändring i volymerna som skett endast ger en ungefärlig bild av den allmänna tendensen. Kommissionen tillägger i det följande att inom vissa delsektorer av textilindustrin, exempelvis de som svarar för tillverkningen av ylle- och bomullstyger, vilka är viktiga för CBSF, har efterfrågan minskat i så hög grad att företagen inom hela gemenskapen har tvingats anpassa sig till denna nya situation. Kommissionen anser dessutom att viss del av minskningen beror på att ålderdomliga maskiner från tiden före första världskriget har skrotats. Kommissionen har vidare uppmärksammat att man måste jämföra siffrorna rörande kapacitetsminskningen med företagets verkliga omsättning (i 1982 års fasta priser) och att den verkliga minskningen då visar sig vara av mycket mindre omfattning. Kommissionen sammanfattar att om man beaktar det faktum att tjugosju produktionsenheter har överförts till andra

producenter som delvis fortsätter att producera textilvaror, kan man omöjligen hävda att produktionen verkligen har minskat internt. Slutligen påpekar kommissionen att kort tid efter det att företagen hade överförts till annan ägare måste tretton av dem läggas ner och textilproduktionen slutgiltigt upphöra.

- 36 Det finns anledning att uppmärksamma att, med hänsyn till dessa noggranna överväganden, räcker det inte med att den franska regeringen förklarar att beslutet är motsägelsefullt utan den måste åberopa andra argument än de som redan granskats av kommissionen i övervägandena i det angripna beslutet. På den punkten är beslutet tillräckligt tydligt och utförligt för att göra det möjligt för den franska regeringen att förstå och bedöma kommissionens skäl och för domstolen att pröva om beslutet är välgrundat. Härav följer att anmärkningen rörande bristande motivering inte kan godtas.

D — Tillämpningen av artikel 92 i fördraget

- 37 Den franska regeringen anser i första hand att de ekonomiska åtgärderna inte är något stöd, att de inte påverkar handeln mellan medlemsstaterna och att de inte snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag. I andra hand anser den franska regeringen att stödet är förenligt med den gemensamma marknaden på grundval av artikel 92.3 a och 92.3 c i fördraget och att det överensstämmer med kommissionens olika riktlinjer och meddelanden från 1971, 1977 och 1984.

- 38 Som stöd för sitt huvudargument gör den franska regeringen först gällande att kapitaltillskotten, lån till nedsatt ränta och nedsättning av de sociala avgifterna i fråga inte är något stöd, eftersom dessa har tillförts CBSF på marknadsekonomiska villkor och kombinerats med privata investeringar. Således har de franska myndigheterna tillsammans med privata investerare beslutat att lämna ekonomisk hjälp till CSBF, på grundval av en marknadsanalys och en företagsbedömning som gav vid handen att en omstrukturering skulle ge vinst inom rimlig tid. Denna omstrukturering skulle särskilt medföra att överkapaciteten försvann, personalen minskades, olönsam eller alltför sårbar verksamhet omvandlades till vinstgivande verksamhet, produktionen rationaliserades och att produktiviteten förbättrades.

- 39 För att avgöra om sådana åtgärder utgör en form av statligt stöd kan det gängse bedömningskriteriet som anges i kommissionens beslut tillämpas, vilket för övrigt inte bestritts av den franska regeringen. Denna bedömning grundar sig på företagets möjligheter att erhålla det aktuella kapitalet på kapitalmarknaden.
- 40 I det här fallet framgår det av handlingarna, dels att företagets ekonomiska situation 1981 var sådan att man inte inom rimlig tid kunde förvänta sig en godtagbar lönsamhet av investeringarna, dels att CBSF med tanke på dess egna otillräckliga finansieringsförmåga inte hade kunnat skaffa fram nödvändiga medel på kapitalmarknaden. Dessutom måste man konstatera att de första privata investeringarna, som för övrigt var mycket mindre än det kapital som tillfördes från offentligt håll, tillkom först efter det att de offentliga medlen hade beviljats. Det tillskott av kapital som CBSF mottog från Sopari efter övertagandet av IDI är alltså ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 41 Detsamma gäller de förmånliga lånen och minskningen av de sociala avgifterna, eftersom de också gjorde det möjligt för CBSF att slippa undan kostnader som under normala förhållanden skulle ha belastat det egna företaget och detta förhindrade således att marknadskrafterna fick verka fullt ut.
- 42 Den franska regeringen gör vidare gällande att de ekonomiska åtgärderna varken har påverkat handeln eller snedvridit eller hotat att snedvrیدا konkurrensen mellan medlemsstaterna. Den marknadsandel som innehas av CBSF är således mindre än 0,5 % av den europeiska textilmarknaden, som omsätter ca 115 miljarder ecu. CBSF:s export har minskat med 33% och inte ökat mellan 1982 och 1986 eftersom kommissionens siffror omfattar verksamhetssektorer inom CBSF som inte har kommit i åtnjutande av offentligt stöd. Dessa siffror tar dessutom ingen hänsyn till den konjunkturbetingade ökningen inom ylleindustrin under åren 1983 och 1984.
- 43 Det finns anledning att uppmärksamma att det angripna beslutet innehåller en analys av alla dessa delar. Beslutsmotiveringen innehåller nämligen en granskning av textil- och beklädnadsmarknaden i Frankrike. Efter att ha konstaterat att den franska industrin inom dessa sektorer representerar ca 20 % av världettillväxten inom den gemensamma marknaden och mycket aktivt deltar i handeln inom gemenskapen, eftersom ca 40 % av dess totala produktion exporteras till andra medlemsstater, påpekas i beslutet att CBSF ligger på tredje plats i Frankrike bland textil- och klädproducenterna. Denna sektor utgör således 56 % av dess omsättning som 1986 uppgick till 4,7

miljarder franska francs. Därmed ligger CBSF på femte plats inom gemenskapen och deltar i handeln inom gemenskapen med en export av 16 % av sin textilproduktion till de övriga medlemsstaterna och med 9 % till tredje land. Kommissionen konstaterar även i sitt beslut att den period som skall beaktas vid bedömningen om den ekonomiska hjälpen är förenlig med den gemensamma marknaden är den under vilken stödet lämnades. Under denna period från juli 1982 till slutet av 1984, ökade textilexporten till de övriga medlemsstaterna med 32 % och mer än hälften av CBSF:s omsättning skedde inom textil- och beklädnadsområdet.

- 44 Kommissionen påpekar dessutom i motiveringen till beslutet att det ekonomiska bistånd som skulle sanera CBSF:s ekonomi ledde till att de kostnader som företaget under normala förhållanden skulle ha haft, minskade i en sådan omfattning att CBSF fick en stärkt position i jämförelse med sina konkurrenter, som får anses ha påverkats därav. Genom att minska den kostnad som CBSF under normala förhållanden skulle ha haft för sina rationaliserings- och moderniseringsåtgärder påverkade det omtvistade stödet handeln mellan medlemsstaterna och har snedvridit eller hotade att snedvrida konkurrensen.
- 45 Det kan konstateras att kommissionens överväganden, betraktade i sin helhet, stöder kommissionens slutgiltiga uppfattning, nämligen att stödet är rättsstridigt. Följaktligen kan anmärkningarna mot kommissionens uppfattning om stödets karaktär och om dess oförenlighet med den gemensamma marknaden, inbegripet anmärkningen mot beslutsmotiveringen, inte godtas.
- 46 Den franska regeringen hemställer att domstolen i andra hand skall pröva om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden på grundval av artikel 92.3 i fördraget. Den gör gällande att man inte kan förneka att CBSF har sanerats och att stödet har underlättat utvecklingen och omställningen av dess industriella verksamhet i den mening som avses i artikel 92.3 c i fördraget.
- 47 Regeringen anser vidare att stödet till CBSF har satts in i regioner där det råder allvarlig brist på sysselsättning i jämförelse med genomsnittet inom gemenskapen enligt artikel 92.3 a i fördraget.
- 48 Den franska regeringen anser slutligen att stödet står i överensstämmelse med de talrika villkoren som framgår dels av de riktlinjer för stöd till textil- och beklädnadsindustrin som fastställts av gemenskapen och som riktats till samtliga medlemsstater 1971 och 1977 dels i 1984 års franska plan för stöd till textil- och beklädnadsindustrin.

- 49 Sökandens argument kan inte godtas. Det finns anledning att erinra om att enligt artikel 92.3 i fördraget åtnjuter kommissionen ett stort utrymme för skönmässig bedömning vars utövande innebär bedömningar av ekonomisk eller social natur som skall utföras i enlighet med gemenskapsreglerna.
- 50 I detta sammanhang har kommissionen utan att överskrida gränserna för sin skönmässiga bedömning, kunnat företräda den uppfattningen att stödet till CBSF inte faller under undantaget i artikel 92.3 c i fördraget om stöd för att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln negativt och strider mot det gemensamma intresset. Stödet har nämligen minskat CBSF:s kostnader och därigenom försvagat konkurrenskraften i de övriga företagen i gemenskapen så att det finns risk för att dessa tvingas dra sig tillbaka från marknaden även om de ditintills har kunnat fortsätta sin verksamhet tack vare omstrukturering samt kvalitets- och produktivitetsförbättringar som betalats av egna medel.
- 51 När det gäller argumentet om tillämpningen av artikel 92.3 a i fördraget måste här erinras om att kommissionen skall beakta de ekonomiska förhållandena i de berörda regionerna i jämförelse med förhållandena i hela gemenskapen. Det framgår av den statistik som har överlämnats av kommissionen och av intervenienten och som inte har bestritts av den franska regeringen, att de regioner där CBSF:s produktionsenheter ligger och till vars förmån stödet lämnats, inte är regioner där levnadsstandarden är ovanligt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning.
- 52 Med stöd av argumentet som stöder sig på de riktlinjer för textiltillverkningen som kommissionen fastställde 1971 och 1977, gör den franska regeringen gällande att det ekonomiska stödet har gjort det möjligt att omstrukturera CBSF, vilket i första hand medförde en minskning av produktionskapaciteten och arbetsstyrkan, i andra hand ledde till en omvandling av olönsam eller sårbar textilindustri till annan lönsam textilindustri och slutligen till en tillväxt i produktiviteten genom användning av modern teknik. Därför var de kritiserade ekonomiska åtgärderna aldrig ett sätt att på konstgjord väg uppehålla verksamheten i CBSF och kan följaktligen inte betecknas som stöd i syfte att rädda företaget.
- 53 I detta sammanhang anser kommissionen att CBSF inte har genomgått någon djupgående omorganisation genom vilken dess konkurrensförmåga skulle ha återupprättats och dess storlek och organisation anpassats. Dess livsduglighet berodde inte på privata investeringar utan de kritiserade ekonomiska åt-

gårderna var ett stöd i syfte att rädda företaget, vilket inte är avsikten i de nämnda riktlinjerna för textilindustrin.

54 I detta avseende kan det konstateras att kommissionen i sitt beslut med all rätt påpekar, å ena sidan att produktionen inom textil- och beklädnadsindustrin inom gemenskapen generellt har gått tillbaka under trycket av konkurrensen från tredje land, å andra sidan har den totala arbetsstyrkan minskat med 40 % inom denna sektor mellan 1975 och 1985. Minskningen inom CBSF beror alltså till en del på den allmänna utvecklingen av marknaden inom en sektor där efterfrågan har minskat högst väsentligt. Å andra sidan har CBSF, i stället för en omstrukturering, inskränkt sig till att skrota ålderdomliga maskiner från tiden före första världskriget och på senare tid, genom högteknologiska investeringar, att modernisera produktionsanläggningarna för att hålla dem i gång utan att göra verkliga förändringar som hade kunnat återupprätta den konkurrensförmåga som för länge sedan har gått förlorad. Målet för de kritiserade ekonomiska åtgärderna var att på konstgjord väg förlänga verksamheten i CBSF vid en tidpunkt då företaget höll på att gå i konkurs. Man kan inte räkna med att detta företag inom den närmaste framtiden skall kunna fungera livskraftigt utan nytt stöd, särskilt med tanke på den överkapacitet som finns inom denna sektor.

55 Det är dessutom ostridigt att de ekonomiska åtgärderna kortsiktigt inte har lett till att CBSF blivit tillräckligt konkurrenskraftigt för att lyckas på den internationella textilmarknaden.

56 Stödet till CBSF strider likaledes mot flera villkor för tillämpningen, under 1984; av det franska stödprogrammet för textil- och beklädnadsindustrin genom att det minskade de sociala avgifterna. När det således gäller det villkor enligt vilket stöd endast kunde lämnas i investeringssyften och endast om företaget var i stånd att med egna medel finansiera minst 50 % av investeringskostnaderna, räcker det att påpeka att det av de ostridiga uppgifterna i handlingarna framgår att fram till 1986 har det stöd som beviljats överstigit CBSF:s investeringar inom textilsektorn.

57 Med hänsyn till den information som framgår av beslutet om läget för textil- och beklädnadsindustrin i gemenskapen och i Frankrike, om handeln inom gemenskapen och om den förmenta omstruktureringen av CBSF, finns det anledning att sammanfatta att kommissionen inte har överskridit gränserna för sin skönsmässiga bedömning när den anser att stödet inte faller under undantagen i artikel 92.3 i fördraget.

- 58 Av dessa överväganden följer att grunden om tillämpligheten av artikel 92 i fördraget inte kan godtas.

E — Åsidosättande av proportionalitetsprincipen

- 59 Enligt den franska regeringen åsidosätter beslutet proportionalitetsprincipen, å ena sidan eftersom beslutet varken tar hänsyn till de omstrukturingskostnader som burits av CBSF eller till det faktum att om CBSF inte hade sanerats skulle det ha lagts ner med betydande konsekvenser både för fordringsägarna och för samhället, å andra sidan eftersom det återkrav som begärts inte står i proportion till den skada som åsamkats konkurrensen.
- 60 Denna grund kan inte godtas. Såsom kommissionen nämligen har påvisat i sitt beslut kan det stöd som lämnats inte anses utgöra ett led i en verklig omstruktureringen av CBSF. Detta företag har inskränkt sig till att modernisera produktionsanläggningarna utan att göra några djupgående förändringar, genom att ersätta helt föråldrade maskiner och genom att anpassa produktionsteknik och produktionsprocess till en teknisk nivå vilket ägde rum i den övriga textilindustrin i gemenskapen många år tidigare. Mot bakgrund av uppgifterna i beslutet om minskningen av arbetsstyrkan och av kapaciteten hade kommissionen skäl att bedöma att stödet inte var investeringar i omstruktureringssyfte och har således i sitt beslut inte beaktat kostnaderna för den förmenta omstruktureringen.
- 61 Såsom kommissionen har påpekat i sitt beslut har av tjugosju produktionsplatser och 4730 personer som förts över till oberoende företag, tretton platser med en arbetsstyrka av 3153 personer lagts ner eller 66,66 % av det totala antalet överförda arbetsplatser och där har textilproduktionen upphört slutgiltigt. Kommissionen bedömde att man förlorat det stöd som hade utbetalats för att underlätta dessa tretton överföringar. Genom att följaktligen endast återkräva ca 33 % av det totala stödet har kommissionen iakttagit proportionalitetsprincipen.
- 62 Härav följer att inte heller denna sista grund kan godtas.
- 63 Ingen av de grunder som framförts av den franska regeringen har kunnat godtas och talan skall därför avvisas i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 64 I enlighet med artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Frankrike har tappat målet och skall därför ersätta rättegångskostnaderna, inbegripet intervenientens rättegångskostnader.

I målet beslutar

DOMSTOLEN

följande:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Frankrike skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Due	Kakouris	Schockweiler	
Koopmans	Mancini	Grévisse	Díez de Velasco

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 februari 1990.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande